

**רע"פ 17/10002 - איגוד מרכזי הסיע לנזקקים ונפגעי תקיפה מינית
ע"ר, מדינת ישראל נגד ניסים מור**

בבית המשפט העליון

רע"פ 10002/17

כבود השופט נ' סולברג
כבוד השופט ג' קרא
כבוד השופט ע' גרוסקופף

המבקשת:

- איגוד מרכזי הסיע לנזקקים ונפגעי תקיפה מינית ע"ר
ה המבקש להציג CIDID בית משפט:
מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב:

ניסים מור

בקשת רשות ערעור על פסק דיןו של בית המשפט
המחוזי בבאר שבע בתיק עפ"ג 9135-06-17
ביום 8.11.2017 על ידי כב' סג"נ יורם צלקובניק וככ'
השופטים יואל עדן וגילת שלו ובבקשת איגוד מרכזי הסיע
לנזקקים ונפגעי תקיפה מינית להציג CIDID בית משפט

תאריך הישיבה:

כ"ב בא'יר התשע"ח (7.5.2018)

בשם המבקשת:

בשם המשיב:

בשם המבקש להציג:

בשם שירות המבחן:

עו"ד נילי פינקלשטיין; עו"ד תמר פרוש
עו"ד מיכא גבאי; עו"ד אהובה גבאי
עו"ד אילית רזין בית-אור
הגב' ברכה וייס

עמוד 1

השופט ג' קרא:

1. בקשה למתן רשות ערעור על פסק דיןו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' סגן הנשיא י' צלקובניק וכב' השופטים י' עדן וג' שלו) מיום 8.11.2017 בעפ"ג 17-06-9503, בגין נדחה בדעת רוב ערעור המבקשת על קולת העונש.

כללי

2. המשיב הורשע לפי הודהתו במסגרת הסדר טיעון בעבירות של הפרת אמונים ושל הטרדה מינית (הכרעת דין מיום 6.9.2016 בת"פ (ב"ש) 16-07-23574, כב' השופט ר' סולקון). הרשעה באה על רקע קשרים אינטימיים שייצר וניהל המשיב עם שלוש שוטרות, שתיים מהן שוטרות צטרות והשלישית קצינה (להלן: השוטרות או המתלווננות) בשעה שכיהן כסמכ"ל, תוך ניצול מעמדו כקצין בכיר ותלוות בו בשל מעמדו, בגין לדין ולכללים החלים עליו כעובד ציבור וכקצין משטרת בכיר.

בבית משפט השלום נדון המשיב לעונש של שירות לתועלת הציבור, מסר מותנה ופיצוי למתלווננות. ערעורים שני הצדדים גם יחד על גזר הדין נדחו ווענשו של המשיב נותר על כנו. מכאן בקשת רשות ערעור שהגישה המבקשת אשר עותרת להשתתע עונש מסר לריצוי בעבודות שירות תחת שירות לתועלת הציבור.

כתב האישום המוסכם

3. הסדר הטיעון בין הצדדים נערך כבר בשלב השימוש ובמסגרתו הוגש כתב אישום בנוסח מוסכם. כתב האישום מפרט בהרחבה יתרה את השתלשלות העניינים בשלוש הפרשיות שבנה ניהל המשיב קשרים עם המתלווננות, ואלו עיקריים:

בפרשה הראשונה פנתה המתלווננת אל המשיב מתוקף תפקידו על מנת שישיע לה להשלים קורס משטרתי שמננו הודהה, משומ שוחרה על הקורס המלא הנערך בתנאי פנימייה לא היתה אפשרית מבחינתה אם המגדלת בוגפה ילדים קטנים. המשיב יצר קשר עם המתלווננת והגיע לביתה. המתלווננת שטהה בפנוי את מצוקתה והמשיב אמר לה שיבדק כיצד ניתן לשיע לה בוגעה לקורס. באותו מעמד שאל המשיב את המתלווננת متى יפגשו שלא בנסיבות ילידה. מאז ובמשך כחצי שנה הציע לה להיפגש עימו ביחידות, ובשתי הזדמנויות הציע לה להיפגש עמו בבית מלון. בנוסף, נהג המשיב לשוחם למתלווננת מסרונים בעלי אופי מיני, חלקם בניסוחים בוטים, לרבות הצעות מיניות מפורשות, והכל תוך ניצול יחסיו מרות. המשיב אף ניצל הזדמנויות שבה נכחו השניים באירוע, ובדרך חזרה הביא לידי כך שהמתלווננת נכנסה

לרכבו בחרנוין, לאחר שהסיר מהרכב אתلوحיות היזהוי המשטרתיות והחליפן בلوحיות זיהוי אזרחיות, הוריד את חולצת המדים ונותר לבוש בחולצה קצרה. בעת שהותה ברכבו נישק המשיב את המתлонנת והחדר לשונו לפיה, תוך שהתעלם ממחאותיה.

על פי המתואר, במשך כחמייה חדשים יצר המשיב מצג כזוב לפיו יש בכוכו לסייע למתлонנת, אף שambilו ר שער התחוור לו כי לא ניתן לסייע לה בעניין הקורס, וזאת במטרה לגרום לה להמשיך להיות תלואה בו ולנצל את התלות לקידום קשר מיינ עימה. רק בהמשך, מספר שבועות לפני שהקורס עתיד היה להתחיל, אמר המשיב למתlonנטה כי אין אפשרות להיעתר לבקשתה. במהלך תקופה זו, התהמeka המתlonנטה מפניותיו של המשיב בתאונות שונות, אולם לנוכח דרגתו הבכירה ומשום שראתה בו כמו שיכל לסייע לה, נקלעה למלcold וחשה להבעה סירוב נחרץ.

בפרשה השנייה פנתה המתlonנטה לשלכת המשיב לאחר שקיבלה מכתב פיטוריון, בעקבות פניהה התקשר המשיב למתlonנטה ונפגש עימה בלשכתו, ובהמשך לאחר פניהו של המשיב לגורם הרלבנטי, נמצא לה תפkid אחר. המתlonנטה הצליחה בתפקידה זה וזמן עדכנה את המשיב בהתקדמתה המקצועית, על מנת לזכות בחסותו כמפקד בכיר ועל רקע הכרתה בכוכו. בהמשך, מספר חדשים לאחר מכן, ניסה המשיב להסיט את הקשר ביניהם לקשר בעל אופי מיינ בכך שהפנה אליה שאלות אישיות. לאחר שהמתlonנטה סיירה למשיב כי ברצונה לצאת לקורס קצינים ולשם כך עליה להשלים תואר אקדמי וכי נודע לה על האפשרות לעשות כן במימון המשטרה, אמר לה המשיב שיבדק אם אכן קיימת אפשרות כזו. בסמוך לכך ולאחר שלח ששלח למתlonנטה מסרונו אישי ממנו התהמeka, השיב לה כי הוא מבין שאיננה רוצה להתකדם. המתlonנטה נקלעה למלcold וחשה לדריש מהמשיב לחזור מאמירות בעלות גוון מיינ, שמא תאבד את חסותו המקצועית ותימצא מול שוקת שבורה אם תיקלע לבעה מקצועית בהמשך דרכה.

בפרשה השלישית על רקע היכרות מקצועית בין המשיב למתlonנטה, קצינת משטרה, ובמהלך שהות משותפת לצרכי עבודה הבינה המתlonנטה כי המשיב מעוניין בקשר החורג מקשר חברי-מקצוע ווהחליטה להתרחק ממנו תוך שמיירה על יחס עבודה תקינים על רקע כפיפותה אליו. במהלך התקופה לאחר מכן, נעתרה המתlonנטה להצעותיו לסעוד צהרים יחד ואף שיתפה אותו בעיות אישיות-זוגיות. בשלב מסוים הציע לה המשיב לנalle עימיו קשר זוגי והוא השיבה בשלילה, אולם על מנת שלא לפגוע בקשר עימיו הוסיף כי עליה לחשב על כך אף שלא הייתה מעוניינת בקשר. בהמשך, בעת קיומו של פורום בראשות המשיב, ולאחר שטיפה המתlonנטה למשיב כי היא מתכוונת לעבור לתפקיד אחר, הציע לה המשיב לדבר בשבהה בפני ראש היחידה. במעמד זה שאל המשיב את המתlonנטה האם קיבל החלטה לגבי מצבה המשפטית וזה השיבה כי טרם עשתה כן. בהמשך אותה היום שלח אליה המשיב הודעות בעלות גוון אישי ושאל מתי יוכל להיפגש והמתlonנטה השיבה שיקבעו מועד בהמשך. במהלך סוף השבוע שלאחר מכן שלח אליה המשיב מסרונים נוספים בהם דרש בשלומה ושאל מתי יפגשו. המתlonנטה שאלת אותו האם דבר עם ראש היחידה והוא השיב כי הוא ממתין להזדמנות המתאימה לכך ושאל שוב מתי יפגשו. בתגובה השיבה המתlonנטה כי היא עסוקה. בהמשך שלח המשיב למתlonנטה תמונה בעלת אופי מיינ בוטה שעוררת במתlonנטה חששות גועל והוא מחקה אותה.

4. בחלק הכללי, עמד כתוב האישום על היבט הפרת האמוניות שבמעשיו של המשיב. על פי האמור, המשיב הציג בפני השוטרות מצג לפיו יכולתו לסייע להן ולהסייע על תהליכי קבלת החלטות בעניינהן, במטרה לקדם את עניינו האישי וליצור תנאים שיאפשרו קשר אינטימי איתן. בכך שם עצמו המשיב במצב של ניגוד עניינים בין האינטרס הממלכתי

ומקצתו של המשיב בין זיקתו האישית לשוטרות ורצונו למשם קשרים מיניים או אינטימיים עימן. הקשר החרג בין המשיב לשוטרות כלל בין היתר התכתבויות טלפוןות בעלות אופי מיני וניסיונות לקדם קשרים מיניים, הן במהלך שגרת העבודה של המשיב והשוטרות והן מחוצה לו, במקומות מגש שונים. המשיב עשה כן בשעה שכיהן בתפקיד השני בברירותו במשטרה, כאשר מתוקף תפקידו היו בידיו סמכויות רבות יכולת השפעה משמעותית. בחלק מהמקרים فعل המשיב בעניין של השוטרות בשעה שבકשותיהן נדונו בפני הגורמים הפיקודיים הרלבנטיים, שהיו אף הם כפפים לו מתוקף תפקידו. בשל כך נאלץ המשיב להסתיר מפני גורמי ממשלה אחרים במשטרה את מצב ניגוד העניינים שבו היה נתון לגבי השוטרות שבפניו התעורר וניסה להשפיע.

5. בשל התנהלותו של המשיב מכלול הדברים, יוכחה לו עבירה של הפרת אמונים לפי סעיף 284 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) ובשל מעשיו בפרשה הראשונה יוכחה לו עבירה של טרדה מינית לפי סעיף 5(א) בנסיבות סעיף 3(א)(6)(ג) לחוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1988.

הסדר הטיעון

6. בהסדר הטיעון הוסכם כי המבוקשת תעתר על עונש מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות יחד עם מאסר מותנה ועיצובים כספיים בעוד המשיב יטען לעונש קראות עינויו. עוד הוסכם כי המשיב ישלח לקבלת תסקير שירות המבחן שיבחן בין היתר את שאלת הרשותו בדיון, תוך שהמבקשת הצהירה כי תעמוד על עצם ההרשעה.

תסקיר שירות המבחן

7. שירות המבחן עמד על קורות חיו של המשיב ועל נסיבותיו האישיות. בנוסף, עמד שירות המבחן על הסיבות לביצוע העבירות בציינו כי "המשיב פעל באופן ממוקד ב策רכיו בשליטה ובכח ולא יכולת לראות את הנפגעות כדמות נפרדות שלא נועד לספק את策רכיו". שירות המבחן התרשם משיטת הפעולה המלא מצד המשיב ומנכונותו לבדיקה עצמית, כמו שמחזיק בערכיהם ובנורמות תקינים, כמו גם מניטילת אחריות מלאה מצדיו. בנוסף, עמד שירות המבחן על גורמי הסיכון ועל גורמי הסיכון בעניינו של המשיב והמליץ, כאמור, על ענישה שיקומית שהיה בה כדי להציג את הפסול שבמעשיו יחד עם אלמנט שיקומי-חינוכי.

גמר דין של בית משפט השלום

8. לאחר שהתקבל תסקיר שירות המבחן, שהמליץ להטיל על המשיב שירות לתועלת הציבור יחד עם צו מבחן, נשמעו טיעוני הצדדים לעונש. המבוקשת עטרה למתחם ענישה הנע בין 5 ל- 12 חודשים מאסר, בגיןו ישת על המשיב עונש של 6 חודשים מאסר בפועל שניתן לרצותם בעבודות שירות, מאסר מותנה ופיקוח מוסכם בסך 10,000 ש"ח למתלוונת בפרשה הראשונה. המשיב מצידו עתר לביטול הרשות ולהטלת עונש כאמור בתסקיר. בגזר הדיון קיבל בית משפט השלום את המלצת שירות המבחן והשית על המשיב 4 חודשים מאסר על תנאי, שירות לתועלת הציבור בהיקף של 400 שעות, צו מבחן למשך שנה ופיקוח בסך 10,000 ש"ח לכל אחת מהמתלוונות (גזר דין מיום 23.4.2017).

9. בגזר הדין עומד בית המשפט על חומרת מעשיו של הנאשם, לרבות ניצול מעמדו הבכיר וסמכיוותו, ביחוד שעה שמתוקף דרגתו היה עליו לשמש אותן ומופת לשוטרים ששירתו תחתו. עוד עומד על הפרת האמוניות שבמעשי הנאשם, הן כלפי השוטרים והן כלפי הציבור בכללתו ועל הפגיעה החמורה באמון הציבור, במערכות אכיפת החוק בכלל ובמשטרת בפרט. בית המשפט סקר פסיקה שענינה ענינה בגין עבירות של הטרדה מינית, שבוצעו על ידי בכירים או שוטרים שניצלו את מעמדם וקבעו שני מתחמי עונשה נפרדים. לאיורע הראשון, שענינו "הטרדה מילולית מתמשכת וכן הטרדה פיסית בדמות אחיזה בידה ונשיקתה בפייה בגין רצונה", נקבע מתחם של עונש צופה פני עתיד עד עשרה חודשים מאסר ו"לאישומים השני והשלישי" (כך במקור) שככלו הטרדות מילוליות, מתחם הנע בין עונש צופה פני עתיד לבין המשפט חדש מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות. בהמשך, וטור "מתן משקל גם לפן של הפרת האמון" קבע בית המשפט מתחם כולל הנע בין עונש מאסר מותנה עם עונשים נוספים לבין 10 חודשים מאסר בפועל.

בקביעת העונש בתוך המתחם התייחס בית המשפט לכשל הערכי העמוק העולה מעשיו של הנאשם שנמשכו לאורך תקופה, לניסיון לנצל את המטלונות לטיפול מאוויא ולהיעדר אמפתיה כלפיו בעת ביצוע המעשים. עוד נלקחו בחשבון, הودאת הנאשם בהזדמנויות הראשונה ושיטוף הפעולה המלא, מעבר למקבול, עם הגוף החוקרי, מלבד שניות צבאיין פגוע בכבדן של המטלונות, התנהגות שאינה בגדר חזון נפרץ; מניעת הצורך בהעדת המטלונות; שירות צבאי ומשטרתי ארוך ללא דופי; קטיעת הקירירה ופרסום הפרשה על המשטמע מכך; ההערכה החיובית של שירות המבחן לפיה הסתמכותו של הנאשם אינה מאפשרת את אורחות חייו; וכוכנותו להשתלב בהליך טיפולי במסגרת שירות השירות המבחן, דבר יוצא דופן במעמדו של הנאשם. בית המשפט התייחס גם לשאלות שאין עומדות עוד בפנינו כתוב והן: עצם הרשות המשפט והשתת פיצוי לשתי המטלונות באירועים השני והשלישי, באופן שחרג מהסדר הטיעון.

פסק דין של בית המשפט המ徇ז'

10. בכל הנוגע לערעור המבוקשת על קולות העונש, דעת הרוב (מפני כב' סגן הנשיא, השופט י' צלקובסקי, ובಹסכמה כב' השופט ג' שלו) הייתה כי בנסיבות המקירה מתחם העונש שנקבע הוא מתחם ראוי. הודהש כי עבירה הטרדה המינית בה הורשע הנאשם מתייחסה להטרדה מילולית במסגרת יחסית לעבודה תוך ניצול מרות, מלבד שהיא ביטוי למגע הפיזי בסעיף העבירה. עוד נקבע כי המתחם שנקבע מתייחס להרשעת הנאשם בעבירה של הפרת אמון "גם אם הדברים לא הוגדרו בצוואה בהירה לעיתים" (עמ' 11 לפסק הדין). בנוסף סקרה דעת הרוב כי גזירת הדין היה מקום ליחס משקל משמעותי לנסיבות האישיות של הנאשם. בכלל זה נלקחו בחשבון הקלון; המשבר המשפטי והחברתי שעבר הנאשם וקשיי ההשתלבות הצפויים בשוק העבודה לנוכח נסיבות פיטורי וגילו; וכן ביטוי נאות לנטיילת האחריות השלמה של הנאשם ולתרומתו רבת השנים בצה"ל ובמשטרת. דעת הרוב גם עמדה על כך שאין דרך של ערכאת הערעור למצות את הדין ועמדתה העונשית של המבוקשת להטיל על הנאשם עונש מאסר קצר לריצוי בעבודות שירות אין בה כדי להצדיק החמורה בענישה.

לעומת זאת, דעת המיעוט (כב' השופט י' עדן) הייתה כי יש לקבל את ערעור המבוקשת ולהעמיד את עונשו של הנאשם על 6 חודשים מאסר בפועל, שניתן לרצותם בעבודות שירות, במקום שירות לתועלת הציבור. דעת המיעוט עמדה על הטענה בין התיאור העובדתי שבסכתב האישום, אשר מגלת לפחות עבירות של הפרת אמון וטרדה מינית (עבירה ביחס לכל אחת מן המטלונות) ואף עבירות חמורות יותר, בעוד שבגדיר הסדר הדין הורשע בעבירה אחת

של הפרת אמונים ובעבירה אחת של הטרדה מינית. נקבע כי בכר הקל הסדר הטיעון הקלה רבה עם המערער.

עוד נקבע כי קביעת מתחם העונש ההולם היא קביעה נורמטיבית המתייחסת לנسبות הביצוע הייחודיות של העבירה, לתוצאתה ולמידת חומרתה. בעניינו של המשיב כוללות נסיבות אלו ביצוע מעשים מתוכננים כלפי שלוש מתלווננות, ממשרchosים, ולא מתוך מעדיה חד פעמית, תוך ניצול תפקידו, מעמדו הבכיר וסמכוויותיו של המשיב (כשלנסיבה זו יש ליחס חומרה יתרה) כמו גם ניצול נסיבותהן האישיות של המתלווננות וחולשת מעמדן ותוך חזרה על דפוס פעולה מבלי שחדל ממעשו חרף המסרורים השיליליים הבוררים שהועברו לו. בכר יצר המשיב במזו ידיו מצב של ניגוד עניינים ובחילק מהמקרים פעל בעניין של המתלווננת בשעה שבકשותיהן היו תלויות ועומדות בפני גורמים הcpfifs לו. נקבע כי מתחם העונש ההולם שנקבע על ידי בית משפט השלום אינו מבטא את החומרה היתרה שבמכלול הנسبות וביחד את ריבוי המעשים ואת ניצול הנسبות האישיות של המתלווננות וכי המתחם צריך לבטא את שיקולי ההרעתה והגמול. כן הודגש כי ההחלטה אליה הפנו שני הצדדים כדי לתת ביטוי הולם לחומרה יתרה, לריבוי המעשים ולニצול נסיבותהן האישיות של המתלווננות יש לקבוע מתחם עונש הולם הנע בין 6-18 חודשים מס' מאסר.

בנוסף נקבע כי נסיבותו האישיות של המשיב, תרומתו, הودאותו ומניעת הצורך מן המתלווננות להheid בבית המשפט כמו גם משמעותו של ההליך הפלילי לגביו, הינם שיקולים בקביעת העונש בתוך המתחם, וכי לנסיבות התדרדרותן של המשיב מרום מעמדו ראוי היה ליתן משקל מסוים אף פחות מזה שניתן לה. על רקע זה גרסה דעת המיעוט כי יש לקבוע את עונשו של המשיב בתחום המתחם ולהעמידו על 6 חודשים מס' מסר לריצוי בעבודות שירות.

הבקשה למתן רשות ערעור

11. המבקשת עטרה להעדייף את דעת המיעוט של בית המשפט קמא ולהטיל על המשיב עונש של 6 חודשים מס' מסר לריצוי בעבודות שירות. לשיטתה, מידת עונשו של המשיב היא סוגיה ציבורית, מבחינה ערכית ומהותית, החורגת מעניינו הפרטי. בנוסף טענה המבקשת כי עונשו של הבקשה הוא בקביעת נורמה עונשית הולמת, להבדיל מսטיה מנורמה עונשית קיימת. לעומת זאת, לעונשתו המקלה של המשיב יש שלכות רוחב קשות לנוכח מעמדו הבכיר כמו שעמד בראש ארגון, ויש צורך בתיקון המסר המשתמע ממנו. עוד טענה המבקשת כי לגינוי המשתמע מהענישה עשויה להיות השלכה מיטיבה שתשפיע על התרבות הארגונית במשטרת, במקומות העבודה בכלל ובשירות הציבור בפרט וכי דעת המיעוט בפסק הדין של בית המשפט קמא מחזקת את עמדתה זו. כך גם עמדה המבקשת על חשבות המסר העולה ממידת העונש ההולם בנسبות מעשים אלו, המלווים תמיד בבושה ובשתקה בקרב נפגעות העברות.

12. המבקשת הדגישה כי היבט הפרת האמונים הוא היבט משמעותי, משום שמעשו של המשיב הציבו את המתלווננות במלכוד קשה לנוכח תפקידו הבכיר. עוד טענה כי מעשו של המשיב פגעו פגיעה אנושה באמון הציבור במשטרת ושऋה בשיקום פגעה זו באמצעות עונישה שתעביר מסר ברור של הוקעת המעשים. בנסיבות אלו, עונשה בדרך של שירות לתועלת הציבור עלולה להוסיף לפגיעה באמון הציבור במערכת אכיפת החוק, להעביר מסר בעיתוי לבני תפקידים אחרים ולרפואת ידי מתלווננות מהגשת תלונות נגד המmons עליהן. בטור כך עמדה המבקשת על ההבדל המהותי, לתפיסה, בין שירות לתועלת הציבור לבין מסר לריצוי בעבודות שירות. לבסוף, צינה המבקשת כי אף

שהתנהגות המשיב לאחר חשיפת מעשיו הייתה רואה, הרי שאין בה כדי להפחית מחומרת המעשים ולהצדיק עונשה כה מוקלה.

13. בטיעוניה בעל-פה הבדיקה המבקשת בין עניינו של המשיב לבין מקרים אחרים שבהם הורשו בכירים, בכך שיעירו הוא בפן הפרת האמונים ושבאותם מקרים דובר במקרים בודדים.

תשובה המשיב

14. המשיב התנגד לבקשתו. לטענתו הבקשת אינה מעלה שאלת משפטית עקרונית שלא באה קודם לכן לפתחו של בית המשפט ואינה נמנית על המקרים החרגים מצדיקים מתן רשות ערעור. לשיטתו, עונשו אינו סוטה במידה קיצונית – או בכלל – מדיניות העונשה המקובלת בעבירות דומות, מעמדו הבכיר של המשיב נלקח בחשבון בשיקולו העונשה והקרה אינו מגלה כל שאלת משפטית עקרונית.

15. עוד טוען כי דעת המיעוט מושתתת על הנחה שגואה שלפיה היה על המבקשת ליחס למשיב מספר עבירות, בעוד שעל בית המשפט לפסוק בהתאם לכטב האישום שבו הודה המשיב ובשתי העבירות שייחסו לו. כן טוען כי אין בעצם קיומה של דעת מיעוט בבית המשפט כמו כדי להצדיק מתן רשות ערעור בגלגול שלישי.

16. בנוסף טוען כי העבירות שביצע המשיב מצויות ברף הנמור של עבירות המין וכי כתוב האישום עוסק ברובו בעבירה של הפרת אמונים והדברים קיבלו ביטוי בדעת הרוב בבית המשפט כאמור. כן הודגש כי על פי דעת הרוב, הפער בין העונש שהוטל על המשיב לבין העונש אליו עתרה המבקשת בערעור, אינו מצדיק החמרה בעונשה באשר אין דרכה של ערכאת הערעור למצות את הדין ואין היא יושבת במקומה של הערכאה הראשונה. יתרה מכך, טוען כי המבקשת הتعلמה מהיקפן הרחב והחריג של שעوت השירות ל佗עת הציבור שהוטלו על המשיב ומהענישה הנלוית ואף לא הציגה פסיקה לתמיכה בעמדתה העונשית. המשיב התייחס גם להבדלים בין נסיבות המקירה לבין ההחלטה של בכירים אחרים כשלהי שיטתו המבקשת הציגה בעניינים עדמה מתונה ממשום שביקשה להגן על נאשימים שבאו מקרבה ובכך נקטה במדיניות בררנית ופסולה. המשיב התייחס גם לפסיקה שבה הוטלו עונשים של עבודות שירות, והציג שם מדובר היה בנסיבות חמורות יותר, שכללו העדר נטיית אחריות וניהול משפט הוכחות.

17. לשיטת בא כוח המשיב, המבקשת מתעלמת מעצם הנזק שנגרם למשיב ומבקשת להוסיף עליו באופן שיש בו יחס בלתי סביר בין האינטרס הציבורי לבין עצמת הפגיעה במשיב. לגיטמו, האינטרס הציבורי בא על סיוףקו בכר שהמשיבלקח אחריות מלאה על מעשיו באופן מיידי, יותר על זכותו ליציג משפטי ואף סייף לחוקרי מידע שלא היה בידיעתם מתוך רצון לספר את האמת. בהמשך שיטף המשיב פעולה באופן מלא עם שירות המבחן והשתתף בהליך טיפול. לשיטתו, היבטים אלו נפקדו מעניינים של בכירים אחרים.

18. להשלמת התמונה ניתן כי איגוד מרכזי הסיע לנגעיו ולנגעי תקיפה מינית ביקש להצדיף לבקשת רשות הערעור כ"זיד בית המשפט". המשיב התנגד לבקשת לנוכח השהית בקשה הצערות עד להליך של בקשה רשות הערעור כ"זיד בית המשפט".

דין והכרעה

19. לאחר עיון בבקשת רשות הערעור, בתשובה לה, בטיעוני הצדדים בעל פה ובפסק דין של הערכאות דלמטה, הגעתו למסקנה כי המקרה שלפניו מצדיק הטעבותו של בית משפט זה, באופן חריג, בקולה העונש ב"גלוול שלישי". לפיכך יצא לחברי ליתן רשות ערעור, לדון בבקשת כבערעור ולקבלו, כך שבמקרה עונש של שירות לתועלת הציבור יוטל על הנאשם עונש של ארבעה חודשי מאסר לרצוי בדרך של עבودות שירות. מכאן ואילך תקרא, איפוא, המבקשת – המערערת. אצין עוד כי בהינתן הטעמים בסיס חווית דעת, כפי שיפורתו להלן, לא מצאי צורך להידרש במקרה זה לביקשת הצעירותים כדי בית המשפט.

20. כאמור, הכלל הנקיוט בידינו הוא כי בבקשת רשות ערעור המתיחס לחומרת העונש בלבד ניתן במשורה, במקרים חריגים בהם יימצא כי קיימת סטייה משמעותית ממדיניות הענישה המקובלת, או הרואיה, בהתאם לנסיבות העניין (רע"פ 6916/16 קריינאו נ' מדינת ישראל (6.12.2016), רע"פ 4968/14 פיבושנקו נ' מדינת ישראל (17.7.2014)). מכך וחומר, הדברים נכונים ביותר כאשר מדובר בבקשת רשות ערעור על קולות העונש (להשוואה ראו רע"פ 5750/16 מדינת ישראל נ' חсан, פסקה 10 (23.4.2017)).

בחינת עניינו של הנאשם לפי אמות מידת הביאתני למסקנה כי עונשו של הנאשם חורג במידה ניכרת ממדיניות הענישה הרואיה המתבקשת וכי בשל נסיבות המקרה, כפי שיפורתו בהמשך, קיימת חשיבות ציבורית כללית בהעמדת נורמת ענישה רואיה.

21. גירת הדין צריכה לתת ביטוי לא רק לעבירה שבה הורשע הנאשם אלא גם לנסיבות האופפות אותה. כך היה טרם תיקון 113 לחוק העונשין (ראו דברי כב' השופט רובינשטיין ברע"פ 9718/04 מדינת ישראל נ' נוארה (25.11.2007), פסקה (7)). וכך גם לאחר התיקון הנ"ל, המורה כי עונשו של הנאשם צריך לשחק "יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו" (סעיף 40 ב לחוק העונשין) וכי מתחם העונש ההולם "קבוע, בין היתר, לאור נסיבות הביצוע הייחודיות" (סעיף 40ט לחוק העונשין).

22. מרכז הכביד בעניינו של הנאשם מצוי בעבירה הפרת האמונות ובנסיבות האופפות אותה. התיאור העובדתי של מעשי הנאשם בכתב האישום, אשר משתרע על פני ארבעה עשר עמודים ושתמץתו בלבד הובאה לעיל, רחב ומפורט מאוד. תיאור זה – שבו הודה הנאשם – משקף תמונה עצומה וקשה של פעללה ממושכת וחזרת מצדו של הנאשם כלפי השוטרות המתлонנות לאורך תקופה ארוכה. הנאשם פעל בשעה שכיהן כניצב במשטרת, בתפקיד סמפל"ל, שרק המפכ"ל בכיר ממנו, תוך ניצול מעמדו ותפקידו בניסיון ליצור קשר אישי ואף מיני עם המתлонנות, כולל שוטרות שדרגתן נמוכה משלו, שתים מהן אף שוטרות זוטרות, באופן שמנع מהן לסרב לו באופן נחרץ.

על פי האמור בכתב האישום עצמו, במעשהיו אלו קלע עצמו הנאשם לניגוד עניינים בין עניינו האישី במתlonנות

לבין האינטראס המקצועני והמלכתי עליו הופקד מכח תפקידו, כאשר בחלק מן המקרים فعل בעניין של המתלווננות בשעה שבקשהותיה נדונו או היו תלויות ועומדות בפני הגורמים הרלוונטיים, שהיו כפויים אליו. המשיב נאלץ להסתיר את מצב ניגוד העניינים מפני הממונה עליו ומפני גורמי המשטרה. מעשו, בין שלעצמם ובין בהצברותם, מהווים הפרת אמונים הפוגעת בצבא.

כתב האישום התייחס גם לפוטנציאלית השפעה של מעשי המשיב עם חשיפתם, הן מבחינה פנים ארגונית בשורות המשטרה וברשות הפיקוד והן בקרב הציבור הרחב. בכלל זה נקבע בחלקו הכללי של כתב האישום כי חשיפת הפרשות יצרה "מתכוון לפגעה קשה באמון השוטרים במפקדיהם, של מראית עין לפיה שיקולים זרים, ניצול מרות לרעה ומשוא פנים משמשים בתחום החילוץ, ולהעכרת יחסית העבודה בשירות המשטרתי, תוך שיגור מסר מסוכן למפקדים זוטרים: אם מותר לקצין כה בכיר – מותר גם לנו"; וכל זאת תוך השפעה הרסנית על אמון הציבור במשטרה כארגון מקצועי".

הדברים, כאמור, פורטו בחלקו העובדתי של כתב האישום המוסכם, שבו הורשע המשיב לפי הודהתו, ומן ההכרח ליתן להם משקל ראוי בענישה (למשמעות הודהת נאשם בעובדות כתב אישום שתיקונו הוסכם בין הצדדים ראו ע"פ 3667/13 ח'טיב נ' מדינת ישראל, פסקה 26 (14.10.2014)).

23. על רקע זה יש טעם רב בעמדת המערערת לפיה לנוכח מעמדו הבכיר של המשיב כמו ששימש שני בתפקידו למפק"ל המשטרה, פיקד על אלפי שוטרים וניצל רום מעמדו זה לביצוע עבירות בשורות הcapefot לו, עלולה מידת עונשו לשמש סמן עליון לענישה בעניינם של בכירים פחות, בין במשטרה ובין בשירות הציבור בכלל. בנסיבות אלה, קביעת נורמה עונשית הולמת היא עניין בעל משמעות ציבורית חשובה החורגת במובהק מעניינו הפרטיו והאישיו של המשיב, מקום בו לא ניתן לאתר בפסקה נורמת ענישה נוהגת ומקובלת. וכך – אין.

24. הפסקה אליה הפנו הצדדים וזה שהתייחס אליה בית משפט השלום שונה באופן מהותי ממאפייני ביצוע העבירות בעניינו של המשיב. ביחוד אמרורים הדברים בכך שבמוקד כתב האישום עומדים מעשי המשיב שגיבו עבירה של הפרת אמונים וכן בכך שהמשיב ביצע את המעשים לאורך תקופה ארוכה, תוך ניצול מעמדו הבכיר, כפיותן של המתלווננות, מצבן האישי ופעריו הכוחות בהםם לנוכח תלותם בו ומעמדן הנמוך בהיררכיה המשטרתית, בין אם בשל היותן שורות ובענין אם בשל כפיותן אלו ומידת יכולתו להשפיע על קידום.

היבטים אלו נפקדים מקרים אחרים, לרבות בעניינים של בכירים, עליהם ביקש המשיב להסתדר בטענתו לקיומו של רף ענישה מתון ולמדיניות מפללה כלפי הצד המערערת. כך בת"פ (שלום ראש"צ) 16-11-42649 מדינת ישראל נ' כהן (8.5.2017) שעסוק בעניינו של נשיא בית משפט מחוזי שנדון לשירות לתועלת הציבור ולפיזיו למתלווננות בגין עבירה אחת של הטרדה מינית בשל מעשה חד פעמי שביצע בעת שכיהן בתפקידו; וכך בת"פ (שלום ת"א) 5461/06 מדינת ישראל נ' רמון (29.3.2007) שם נדון שר המשפטים בגין עבירה של מעשה מגונה במקורה יחיד ל-120 שעות שירות לתועלת הציבור ופיוצו למתלווננות; וכך אף בת"פ (שלום ב"ש) 54232-01-13 מדינת ישראל נ' מלכה (9.6.2013) שם דובר בראש עיר שהורשע בשתי עבירות של הטרדה מינית בשתי נשים שביקשו את סיועו מתפקידו ולא היו כפופות לו ובعبارة של מרמה והפרת אמונים ונדון בשל כך לשירות לתועלת הציבור, מסר מותנה

ופיצוי למתלונות. יודגש, השוואת עניינו של המשיב למקרים אליהם הפנה בא כוחו, אינה מבססת את טענות המשיב לאכיפה בררנית.

25. מהמקרים המפורטים לעיל, כמו גם מלאו שפורטו בגין דינו של בית משפט השלום ואשר עסקו, בין היתר, בעניינים של שוטרים מן השורה, לא ניתן לגור גירה שווה לעניינו של המשיב.מן הרואי להציג בהקשר זה, כי ההחלטה אליה התיחס בית משפט השלום עסקה בעיקר בעבירות של הטרדה מינית וכי עבירת הפרת האמון לא קיבלה ביטוי משמעות. ולא בצד, משאון בנמצא פסיקה רלבנטית צזו. לפיכך, בצדק צינה המערערת כי עניינה של הבקשה אינה בחירה מונרמה עונשית נוהגת אלא לצורך לקבוע נורמה עונשית צזו.

26. יחד עם זאת דזוקא ההשוואה של נסיבות המקירה כאן לאותם מקרים שצווינו לעיל מלמדת כי אין זה מן הרואי להסתפק בעונש בדמות שירות לתועלת הציבור במקרה זה, המגלה פן חומרה ממשמעותיה בהרבה.

27. על אף הדמיון בין שירות לתועלת הציבור לבין עבודות השירות, הרי שקיימים הבדלים ממשמעותיים המבחנים ביניהם. מן הידוע הוא כי פסיקת בית משפט זה קבעה חזר ושוב כי עבודות שירות הן בבחינת צורה של נשיאת עונש מאסר ואין סוג נוסף של עונש. בכך שונות הן שירות לתועלת הציבור שהינו עונש בפני עצמו (ע"פ 42/89 מדינת ישראל נ' ועקבנן (פ"ד מג(1) 511, 514 (1989)). יתרה מכך, השוואה בין השניים מעלה כי בעוד ששירות לתועלת הציבור ניתן על הטיל רק על מי שהורשע ביצוע העבירה. כמו כן, מי שנדון לבצע שירות לתועלת הציבור רשאי לבצע בזמןו הפנוי (סעיף 7א לחוק העונשין) בעוד שעבודות שירות יש לבצע מדי יום ביוםו, לאורך יום עבודה שלם, ולא על פי בחירתו של מי שנדון לבצע (סעיף 15ו לחוק העונשין). כך גם קיים שינוי מבחן גורם הפיקוח. שירות לתועלת הציבור נתן לפיקוח שירות המבחן בעוד שהפיקוח על עבודות שירות מסור לידי שירות בתי הסוהר, אשר רשאי גם להפקיע בחלטה מנהלית מקום בו הנדון אינו מבצע את תפקידו כיאות (סעיף 51ט לחוק העונשין).

הבדל ממשמעותי נוסף בין שני סוגי העבודות נוצע בಗינוי החברתי ובקלון הייחודי הנלווה לעונש מאסר, גם כאשר נקבע כי ניתן בדרך של עבודות שירות, כמו גם במגבילות שהוא מטיל על הנושא בו, אשר כפוף לפיקוח שירות בתי הסוהר וחושף לאפשרות הפקעת עבודות השירות והפעלת עונש המאסר מאחריו סורג וברית.

הבדלים אלו אינם הבדלים סמנטיים גרידא, אלא נוגעים למatters הדברים, ומהות היא כי מי שמבצע עבודות שירות הוא מי שנדון למאסר אך דרך ריצוי העונש הומרה מעונש של מאסר לריצוי מאחריו סורג וברית לנשיאותו בדרך של עבודות שירות. בהקשר אחר עמד בית משפט זה על השוואת סוג עונשה אלו, וכך נקבע:

"לכן נביע דעתנו, כי צו שירות לתועלת הציבור הוא אמצעי עונשי, אם גם בעל גון שיקומי, ואף כי פשיטה שאינו בדרגה הגבוהה של האמצעים העונשניים, הריהו עונש, לא כל שכן בהתלוותו להרשעה. מבחינה מסוימת הוא עומד בדרגה אחת מתחת למאסר עבודות שירות, הנחשב מאסר אף שאינו מאחריו סורג וברית, והאדם מצוי בפיקוח ובສנקציות של שירות בתי הסוהר, אך שב לבתו מדי ערבות. שירות לתועלת הציבור מצוי

בפיקוח שירות המבחן, אך במהות אין הבדיקות עצמן שונות זו מזו לאמיתן." (ע"פ 1154/07 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 3(3) (19.4.2007) (ההדגשה אינה במקור - ג'.ק.), וראו גם דנ"פ 1537/12 מדינת ישראל נ' גנני, פסקה 2 (20.5.2012)).

28. לנוכח מכלול ההבדלים הללו, יש מקום להתערב בתחום העונש הראי ולהעמיד את הרף התחתון שבו על מספר חודשים מסר לריצוי בעבודות שירות במקומם שירות לרווחת הציבור. בהקשר זהמן הראי להעיר כי בתחום העונש ההולם מתיחס הן לעבירות הטרדה המינית שבה הורשע המשיב בגין מעשיו כלפי המתלוונת בפרשה הראשונה והן לעבירות המרומה והפרת האמוןים שבה הורשע בגין מכלול מעשיו. מבלי לקבוע מסמורות, שכן הצדדים לא הרחיבו בטענותיהם בעניין זה, הרי שבשל החפיפה בין עבירות הטרדה המינית לבין עבירת הפרת האמוןים, נכון לקבוע מתוך עונש הולם לשתי העבירות המהוות איורע אחד, כאמור בסעיף 40(ג)(א) לחוק העונשין.

סוג העונש הינו גורם חשוב בבחינת מימוש עקרון הילימה והפער בין שני סוגי העונשים הוא פער מהותי וממשי, המצדיק – ובנסיבות המקירה אף מחייב – התערבות בעונשו של המשיב גם "בגלגול שלישי". התערבות בסוג העונש והמרתו משירות לרווחת הציבור למاسر בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות מהויה החמורה בענישה, הנדרשת לאור הצורך בהסתת נקודת האיזון בענישת מעשים מסווג זה אל עבר הדגשת האינטרס הציבורי בענישה ראויה. בעונש זה יש לבטא את הגינוי החברתי ההכרחי במערכות מן הסוג האמור שנעשים תוך ניצול עמדת כח שמקיד הציבור בידי נושאי משרה רמה, על מנת שירתוו כהלהנה ומופנים כלפי הכספיים להם במקומות העבודהם, כשהאחרונים מוצאים עצמן לכודים בין ההכרח להתנגד לבין החשש פן יפגע מעמדם. בכך נפגעים הפרטימ הכספיים לנושא המשרה ונפגע אמון הציבור במוסדותיו ובמכהנים בהם.

29. כאמור לעיל, אציג לחברי להעמיד את מתחם העונש הולם על מספר חודשים מסר לריצוי בעבודות שירות ועד 12 חודשים מסר לריצוי בפועל. בגדרו של מתחם זה, ולנוכח נסיבותו של המשיב ובכלל זה קורות חייו ותרומתו לחברה בעשייתו רבת השנים במשטרת ולפניהם כצבא, כמו גם התנהגותו מרוגע הידרשו לחקירה הן בפני הגוף החוקר והן בפני שירות המבחן, פיטוריו מהמשטרה תוך יתר על זכותו לשימושו, ומשאן דרך של ערכאת הערעור – לא כל שכן "בגלגול שלישי" – למצות את הדין עם נאשם, אציג כי עונשו של המשיב יועמד על ארבעה חודשים מסר לריצוי בעבודות שירות, בכספי לחווות דעת הממונה על עבודות השירות. וזאת, בנוסף ליתר רכיבי הענישה כפי שהוטלו על המשיב בבית משפט השלום.

ש | פ | ט

השופט נ' סולברג:

אני מסכים.

שפט

השופט ע' גروسקובף:

אני מסכימים.

שפט

לפיכך הוחלט כאמור בפסק דין של השופט ג' קרא.

הமונה על עבודות השירות יגיש לנו חוות דעת בדבר התאמתו של המשיב לביצוע עבודות שירות עד ליום

19.8.2018

ניתן היום, ו' באב התשע"ח (18.7.2018).

שפט

שפט

שפט